

ผลงานวิจัย

เล่นสร้างชาติเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและทักษะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21

การพัฒนารูปแบบการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและทักษะของเด็กไทย
: บริบทครัวเรือนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

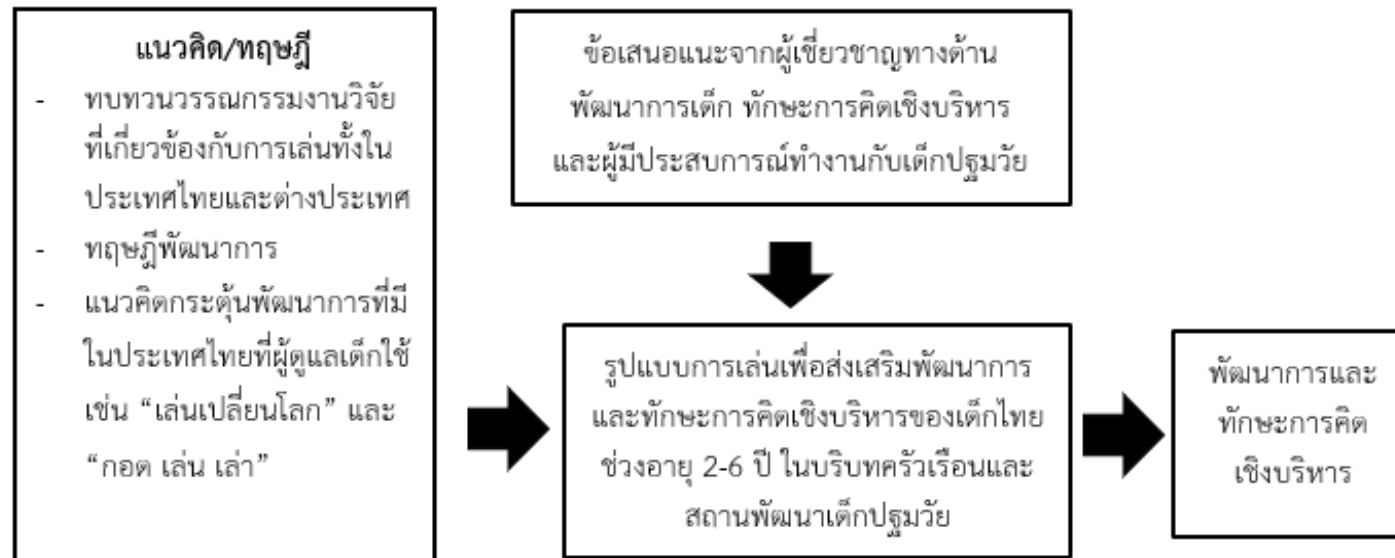

ที่มาและความสำคัญ		
ข้อมูล	รายละเอียด	
ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579)	กำหนด “ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์” เริ่มที่ต้นน้ำ คือ วัยเด็กปฐมวัย	
ปัญหาเด็กเกิดใหม่	ในปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรในวัยเด็กมีแนวโน้มลดน้อยลง แต่มีประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้น ในปี 2565 นี้ ประเทศไทยมีประชากรเด็กเพียง 16-17% ของประชากรทั้งหมด (ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)	
สถานการณ์พัฒนาการเด็ก และทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF)	- เด็กมีพัฒนาการสงสัยล่าช้ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 - 2563 คือ ร้อยละ 16.39 ,ร้อยละ 21.21 ,ร้อยละ 25.57 และร้อยละ 26.58 ตามลำดับ (ที่มา : กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข) - เด็กไทยวัย 2-6 ปีมีคะแนนพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร (EF) โดยรวมล่าช้ากว่าเกณฑ์เฉลี่ยเล็กน้อยไปจนถึงล่าช้ามาก ประมาณเกือบ 30% (ที่มา : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.))	
ปัญหาและความสำคัญการเล่น -การเล่นมีส่วนสำคัญส่งเสริมพัฒนาการและทักษะรอบด้านให้กับเด็กวัยแรกเกิด – 6 ปี	บ้าน (พ่อแม่ ผู้ปกครอง)	สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย (ครูพี่เลี้ยง)
	-พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเล่นกับลูกน้อยมาก -ผู้ปกครองไม่เข้าใจว่าการเล่นกับลูกจะเล่นตอนไหนอย่างไร -ไม่ได้ตระหนักว่ากิจกรรมที่เล่นช่วยเพิ่มทักษะ และต้องพัฒนาด้านใดของลูก (ที่มา : ทับทิม ศรีวิไล (2563))	ครูพี่เลี้ยงจะจัดกิจกรรมตามแผนการสอน ทำให้เด็กมีโอกาเลือกเล่นน้อย มีเพียงบางครั้งที่เด็กเป็นผู้นำการเล่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF) ของเด็ก อายุ 2-6 ปี
ในบริบทครัวเรือนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการและทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF) ของเด็กอายุ 2-6 ปี หลังได้รับรูปแบบการเล่นฯ

กรอบแนวคิด

รูปแบบวิจัย

- เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and development Design) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 ทบทวนวรรณกรรม แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กไทย ช่วงอายุ 2-6 ปี ในบริบทครัวเรือนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 3 ศึกษาผลของรูปแบบการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กไทย

กลุ่มตัวอย่าง
และพื้นที่ศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง : เด็กอายุ 2 – 6 ปี (อายุ 2 ปี 0 เดือน ถึง 5 ปี 11 เดือน 29 วัน)

พื้นที่ศึกษา : คริวเรือน และ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ใน 4 จังหวัด ได้แก่ ราชบุรี / ขอนแก่น / เชียงใหม่ / นครศรีธรรมราช

← กลุ่มทดลอง 3 บริบท →

กลุ่มเปรียบเทียบ

Home-based

School-based

Combined
(Home + School)

Control

เครื่องมือวิจัย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ น้ำหนักและส่วนสูงของเด็ก

ส่วนที่ 2 แบบประเมินพัฒนาการ (DSPM) และแบบประเมินทักษะการคิดเชิงบริหาร (BRIEF – P)

ส่วนที่ 3 รูปแบบการเล่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและทักษะการคิดเชิงบริหาร (9 กิจกรรมทางกายและ 9 มุมเล่นอิสระ)

รูปแบบการเล่น

เด็กกลุ่มทดลอง เล่นด้วยกิจกรรมทางกายควบคู่กับเล่นอิสระ ครั้งละ 60 นาที 3 ครั้งต่อสัปดาห์ นาน 8 สัปดาห์

ขั้นตอนการจัดรูปแบบการเล่น แก่เด็กอายุ 2 – 6 ปี ในกลุ่มทดลอง

ขั้นสอน

- แนะนำ , สาธิตและฝึกปฏิบัติ(พ่อแม่/ครูพี่เลี้ยง)
- ลองให้เด็กเล่น
- แจกสื่อคู่มือเล่น และอุปกรณ์การเล่น
- ส่งคลิปสอนวิธีการเล่นในกลุ่ม Line ผู้ปกครอง และ Line ครูพี่เลี้ยง

ขั้นปฏิบัติ

- ครู/ผู้ปกครอง พาเด็กเล่นตามรูปแบบการเล่น
- เล่นครั้งละ 60 นาที 3 ครั้งต่อสัปดาห์ นาน 8 สัปดาห์
- ครู/ผู้ปกครอง ส่งคลิปเด็กเล่นในกลุ่มLine ทุกครั้งที่เล่น
- ครู/ผู้ปกครองจดบันทึกการเล่นของเด็ก

ขั้นเสริมแรง

- ประชุม VDO Call ทางกลุ่ม Line (ผู้ปกครอง/ครูพี่เลี้ยง) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- ลงพื้นที่ ติดตาม/กระตุ้น (บ้าน และ สพด.) จังหวัดละ 1 ครั้ง
- กระตุ้นผู้ปกครอง/ครูพี่เลี้ยงให้เด็กเล่นตามกิจกรรมทางกลุ่ม line

ผลการศึกษา

พัฒนาการ

(DSPM)

เปรียบเทียบจำนวนหัวข้อพัฒนาการที่เด็กผ่านเพิ่มขึ้น หลังได้รับรูปแบบการเล่น ระหว่างกลุ่มทดลอง กับ กลุ่มเปรียบเทียบ ด้วยสถิติ ANOVA

กลุ่มเปรียบเทียบ	กลุ่มทดลอง	ค่าเฉลี่ยของจำนวนหัวข้อพัฒนาการที่เด็กผ่านเพิ่มขึ้นหลังได้รับรูปแบบการเล่น (Mean±SD)	ผลต่างค่าเฉลี่ยจำนวนหัวข้อพัฒนาการที่เด็กผ่านเพิ่มขึ้น (Mean Difference)	Std. Error	p-value
เปรียบเทียบ (1.64±2.20)	ทดลอง (ครัวเรือน)	3.74±4.12	2.09	.58	<0.001**
	ทดลอง (สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย)	3.19±3.74	1.54	.57	<0.01*
	ทดลอง (ครัวเรือนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย)	3.79±4.91	2.15	.56	<0.001**

หลังได้รับรูปแบบการเล่น พบว่า

1. กลุ่มทดลอง ทั้ง 3 บริบท มีพัฒนาการโดยรวมที่เด็กผ่านเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. กลุ่มทดลองบริบทครัวเรือนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีพัฒนาการโดยรวมที่เด็กผ่านเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มทดลองอีก 2 บริบท

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p<0.01$, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p<0.001$

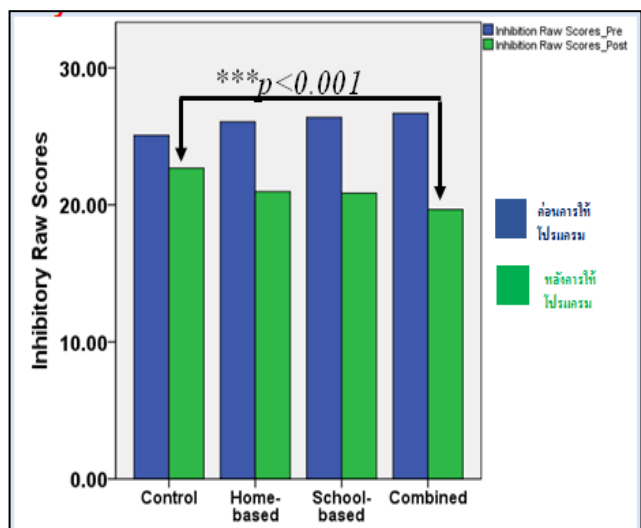

ทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF)

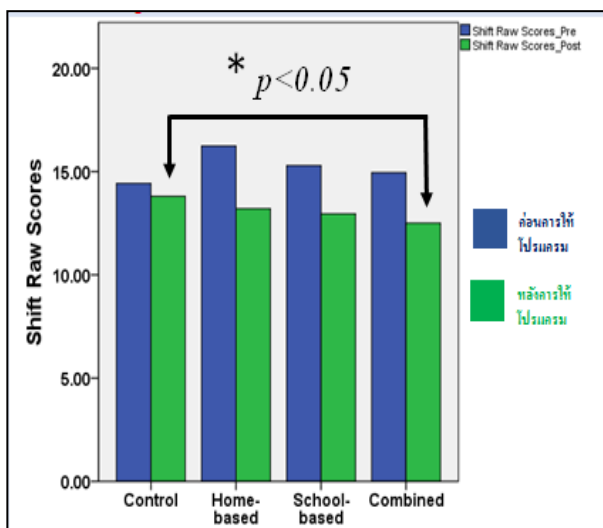
(BRIEF – P)

เปรียบเทียบคะแนนทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF) หลังได้รับรูปแบบการเล่น ระหว่างกลุ่มทดลอง กับ กลุ่มเปรียบเทียบ ด้วยสถิติ ANOVA

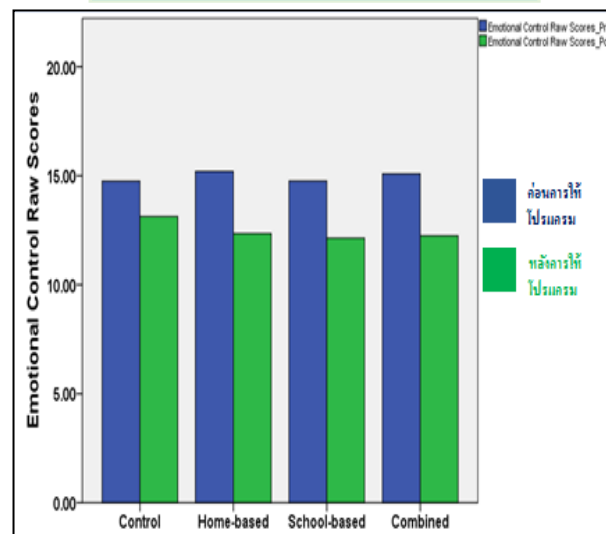
1. ทักษะการยับยั้งชั่งใจ

2. ทักษะการยืดหยุ่นความคิด

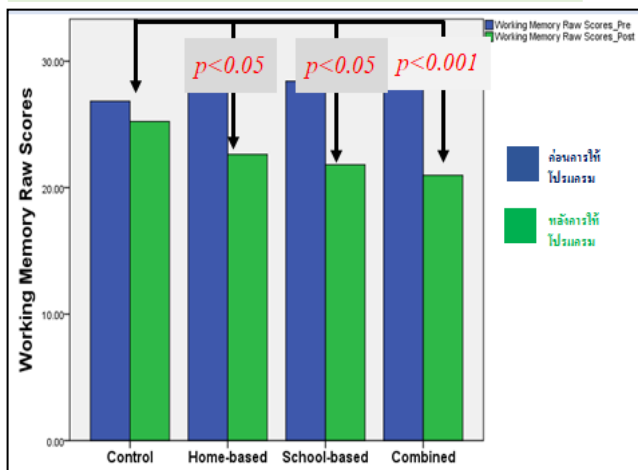
3. ทักษะการควบคุมอารมณ์

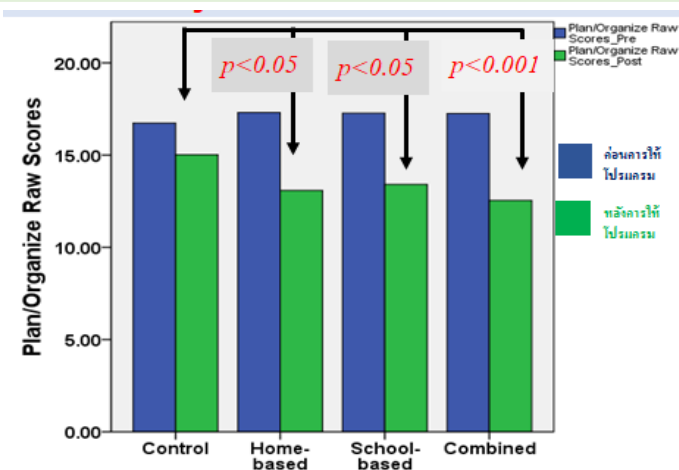
คะแนนน้อยแสดงถึงทักษะ EF ที่ดีกว่า

หลังได้รับรูปแบบการเล่น พบว่า
1. กลุ่มทดลอง 3 บริบท มีมีทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF) ทั้ง 5 ด้านเพิ่มขึ้นมากกว่า เมื่อเทียบกับกลุ่มเปรียบเทียบ

4. ทักษะความจำที่นำมาใช้งาน

5. ทักษะการวางแผนและการจัดระบบดำเนินการ

2. กลุ่มทดลองบริบทครัวเรือนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มีทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF) ทั้ง 5 ด้านเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มทดลองอีก 2 บริบท

สรุปผลการศึกษา

- **รูปแบบการเล่น** สามารถส่งเสริมพัฒนาการโดยรวมและทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF) เด็กกลุ่มอายุ 2 – 6 ปี ทั้งในบริบทครัวเรือนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- หากเด็กได้รับรูปแบบการส่งเสริมการเล่นทั้ง **2 บริบท** (ครัวเรือนและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย) ร่วมกัน จะมีพัฒนาการ และทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF) **ดีกว่า** ได้รับเพียงบริบทเดียว

อภิปรายผลการศึกษา

หลังการให้รูปแบบการเล่น พบว่า กลุ่มเปรียบเทียบ มีพัฒนาการและทักษะการคิดเชิงบริหารเพิ่มมากขึ้นกว่าก่อนการให้รูปแบบการเล่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากเด็กในกลุ่มเปรียบเทียบจะได้รับการตรวจประเมินและติดตามตามขั้นตอนปกติ ซึ่งในโรงเรียนของเด็กกลุ่มเปรียบเทียบก็จะได้รับการฝึกทักษะโดยคุณครูประจำชั้น จึงทำให้หลังการทดลองมีความเป็นไปได้สูงที่เด็กจะมีผลพัฒนาการในภาพรวมที่ดีขึ้น

พ่อแม่ ผู้ปกครองและครูพี่เลี้ยงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเล่นอย่างเหมาะสมที่จะส่งผลต่อพัฒนาการและทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็ก

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ควรส่งเสริมให้**สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและสถาบันครอบครัว** นำรูปแบบการเล่น ไปใช้ เพื่อให้ครู พ่อแม่และผู้ปกครองได้มีทักษะและแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กและทักษะการคิดเชิงบริหาร (EF) ได้อย่างทั่วถึง โดยข้อเสนอเป็นมาตรการดังนี้

- เผยแพร่นวัตกรรมรูปแบบการเล่นอย่างแพร่หลาย
- คลัสเตอร์พ่อแม่และเด็ก ควรกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนเพื่อให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด นำรูปแบบการเล่นฯ ไปดำเนินการให้ครอบคลุม

ควรส่งเสริมภาคี**เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง**มีส่วนร่วมในการนำรูปแบบการเล่นไปขยายผล เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) เป็นต้น

ผลผลิตงานวิจัย

รูปแบบการเล่น 9 กิจกรรมทางกายและ 9 มุมเล่นอิสระ

- คู่มือรูปแบบการเล่น สำหรับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

- ภาพพลิกรูปแบบการเล่น เด็กปฐมวัย

- โปสเตอร์

- คู่มือรูปแบบการเล่น แบบ New normal

- คู่มือรูปแบบการเล่น สำหรับครอบครัว

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

- ขับเคลื่อนนโยบายเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก ปี 2565 โดยนำกระบวนการเล่น (Play process) รูปแบบการเล่น ด้วย 9 กิจกรรมทางกาย 9 มุมเล่นอิสระ ภายใต้ Concept 3F สู่การพัฒนาทักษะผู้อำนวยความสะดวกการเล่น (Play worker) เพื่อพัฒนาให้เป็นพื้นที่ต้นแบบเด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก ครอบคลุมทุกตำบล โดยบูรณาการความร่วมมือ 6 กระทรวง ในระดับพื้นที่ ภายใต้ข้อตกลงการบูรณาการความร่วมมือ ๖ กระทรวง การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัย) พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๖๙ **นำร่องที่จังหวัดระยอง ด้วยการจัดงานแถลงข่าวบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่าง** หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๕ ณ โรงเรียนอนุบาลนานาชาติตากสินระยอง เพื่อยกระดับคุณภาพ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (4D) เน้น Development and Play เด็กไทยเล่นเปลี่ยนโลก

THANK

YOU!